Štětí

zadání experimentální studie

FA ČVUT

Město Štětí
Mírové náměstí 163
Štětí 411 08

Štětí
zadání experimentální studie

Fakulta architektury ČVUT v Praze
Thákurova 9,
166 34 Praha 6 – Dejvice

hlavní řešitel výzkumného projektu:
doc. Ing. arch. Jan Jehlík

garant zpracování územního plánu:
doc. Ing. arch. Michal Kohout

zpracovatelský tým:

Ing. arch. Filip Tittl

Ing. arch. Šárka Doležalová
Ing. arch. Jan Karásek

Ing. Petr Hrdlička (technická infrastruktura)
Ing. arch. Petr Praininger (doprava)
Mgr. Daniel Sokol (demografie)
Ing. Alena Šimčíková (krajina)

07 / 2014

ÚVOD

Experimentální studie předchází zpracování samotného územního plánu. Z hlediska výzkumného projektu se studie zabývá především formou a způobem zprácování plánu, využije inovativní metody plánování. Smyslem studie je zároveň prověření řešení klíčových území města a stanovení koncepce jeho rozvoje, která se následně promítne do zadání samotného územního plánu.

Dokument zadání experimentální studie navazuje na zpracované analýzy města Štětí a diskuse s vedením města a jednotlivými zájemníky (stakeholders), na jejichž základě byly definovány hlavní oblasti zájmu.

V úvodu je celá práce zasazena do **kontextu (01)**, jsou popsány základní problémy i příležitosti Štětí vycházející jak z aktuálních obecných tendencí, tak ze specifik tohoto území. Následuje popis celkové **vize (02)** města, popisují základní tématické linie možného rozvoje. Výstupem pro zadání experimentální studie jsou pak konkrétní **témata (03)** k řešení v území.

01/ KONTEXT

A/ všeobecné tendence

Štětí vykazuje typické znaky malého industriálního města v periferní poloze. Nabízí pracovní příležitosti a jeho velikost umožnila zajištění dostatečné sítě občanské vybavenosti, nicméně jeho silný industriální charakter města má zřejmý negativní dopad na životní prostředí a tedy obraz města z pohledu jeho obytnosti. Nelze zapomenout ani na křehkost ekonomiky postavené na jednom zdroji. Město postupně ztrácí obyvatelstvo ve prospěch ekonomicky úspěšnějších regionů, představuje příklad tzv. "smršťujících se měst". Většina obyvatel žije v hromadné poválečné výstavbě, prolnuté s původní historickou strukturou. Nejasná je zároveň situace na rozhraní města a jeho okolí, kde se v podobě expanze skladových a výrobních objektů a obdobně i rezidenční formy typické suburbie projevuje absence jasného vztahu města a krajiny.

Pro vesnice mimo spádové oblasti metropolí jsou typické i další tendence - díky změnám v procesech a měřítku zemědělské výroby se proměňuje jak podoba, tak fungování venkovské krajiny a sídel. Dochází k nahrazení zemědělsko-obytné funkce rekreačním využitím, případně se jedná o postupné vylidňování vesnic. Jen část zástavby si zachovává rezidenční charakter. S tím souvisí i změna způsobu využití kulturní krajiny a možnosti péče o ní.

B/ místní specifika

Specifická povaha Štětí je dána jeho pozicí na rozhraní několika správních a organizačních celků. Nachází se na hranici Kokořínska a Podřipska, je na rozhraní spádových oblastí Mělníka a Roudnice nad Labem a zároveň ve vyšší úrovni Prahy a Ústí nad Labem. Již historicky Štětí spadalo do oblasti rozhraní české a německé jazykové oblasti. Jako takové není jasně svázáno s jedním regionem, což ale nemusí být nutně negativní vlastností. Naopak může využít své pozice a stát se silným městem díky své vazbě na více oblastí.

Štětí je zároveň výrazně ovlivněno svou lokalizací na významných liniových systémech – leží na řece Labi a mezi dvěma významnými železničními tratěmi. Jejich přítomnost jasně předurčila průmyslový osud města a i dnes definují hlavní strategický potenciál Štětí. Řeka má dopravní a rekreační potenciál, zároveň ale tvoří lineární bariéru ovlivňující vazby v území a nese s sebou riziko povodní. Přítomnost železnice pak značně posouvá pozici Štětí v regionu díky jeho snadné dostupnosti.

Specifikem Štětí z hlediska organizace je fakt, že do správního území obce spadá devět dalších sídel a rozsáhlé krajinné území, jedná se tedy reálně spíše o určitou formu mikroregionu. Toto uspořádání sice vyžaduje větší pozornost při plánování z hlediska nastavení nástrojů pro různá měřítka a různé formy sídelních struktur, je ale zároveň velikým potenciálem v možnostech koordinace společného. Zjednodušuje se tak správa systémů infrastruktury, je umožněna lepší práce s návazností lokálních projektů, může být efektivněji organizována sdílená vybavenost a společné aktivity (a to jak místně tak časově). Mimo to může přirozeně dojít k výhodnému vyprofilování jednotlivých vesnic směrem k vzájemnému doplňování jejich nabídky a celá soustava sídel může být jednodušeji hierarchicky strukturována. Krajina sama o sobě pak představuje významnou hodnotu pro město jako celek,

02/ VIZE

Provedené analýzy ukazují na fakt, že Štětí nemůže v blízké době očekávat žádný radikální přírůstek obyvatel. Jako typické menší industriální město je naopak ovlivněno demografickými změnami, kdy je přirozený úbytek obyvatel ještě podpořen migrací. Dochází k opouštění těchto měst ve prospěch míst s větší ekonomickou a rezidenční atraktivitou – tedy větších center a metropolitních regionů, které mají širší nabídku služeb i silnější ekonomický potenciál nebo naopak vesnic a předměstí s větším komfortem v podobě možnosti individuálního bydlení v kontaktu s krajinou.

Strategie Štětí by se proto měla obrátit spíše dovnitř a soustředit se především na **využití stávajícího potenciálu**, zefektivnění současné struktury a zkvalitnění existujícího prostředí. Nutná proměna obrazu města by měla probíhat především formou většího množství **drobnějších, přesně zacílených zásahů** a lokálních úprav než přípravou velkých projektů. Cílem je využití **synergie záměrů v území** a vytvoření **stabilního prostředí** a vhodných podmínek spolupráce spíše než iniciování velkých investic.

Na základě těchto předpokladů byly pro prostorovou vizi města stanoveny tři hlavní tematické okruhy: rezidenční atraktivita, produkční kapacita a turistický a rekreační potenciál.

A/ rezidenční atraktivita

Nabídka ploch pro rozvoj individuálního bydlení se v případě Štětí míjí s poptávkou, lidé se stěhují za hranice obce do míst s větší obytnou kvalitou. Zvýšení rezidenční atraktivity je jednou z klíčových odpovědí na problém smršťování města. Podstatná je v tomto ohledu určitá uměřenost rozvojových strategií a přesun od plánování extenzivního rozvoje k většímu důrazu na **zajištění kvality**, a to nejen samotné výstavby, ale obytného prostředí obecně. Součástí takového procesu je především práce se základní kostrou města, tedy s veřejným prostranstvím, jeho vymezením i charakterem, které zásadně determinují **čitelnost a identitu místa**. Z pohledu rozvoje bydlení by pak mělo v první řadě dojít k **hledání rezerv** ve struktuře města a vesnic, a dále pak k přesnějšímu typologickému nastavení výstavby odpovídajícímu reálné poptávce. Podstatnou složkou rezidenční atraktivity je **dostupnost** občanské vybavenosti a služeb, tedy zajištění spojení vesnic a podpora živého **polyfunkčního prostředí** města.

B/ produkční kapacita

Jako jeden z hlavních ekonomických potenciálů lze identifikovat průmyslovou kapacitu města. Štětí má v tomto směru možnost stavět na energii, která byla již do území historicky vložena. Město má rozsáhlou produkční infrastrukturu a dobrou dopravní dostupnost. Je možné využít synergie jednotlivých provozů a dalších služeb včetně vzdělávání.

Cílem by ale zároveň mělo být podpoření pestřejšího spektra průmyslových provozů a služeb za účelem **zvýšení ekonomické udržitelnosti** města tohoto měřítka. Z pohledu plánování to znamená především důraz na flexibilitu, tedy vytvoření **adaptabilní struktury** založené na pevné základní prostorové struktuře, umožňující větší volnost náplně a **podpoření funkčního mixu**.

C/ turistický a sportovní potenciál

Mimo podporu výroby je z hlediska životaschopnosti města podstatné i vytvoření dalších příležitostí v sektoru služeb. Jako druhý ekonomický pilíř rozvoje se v tomto směru začíná profilovat sport a rekreace díky návaznosti na CHKO Kokořínsko a blízký veslařský areál v Račicích. Existence záměrů v této oblasti i podpora podobných aktivit v regionu nahrává možnosti soustředění transformační energie směrem k tomuto potenciálu území.

Jde primárně o **zesílení pozitivního efektu jednotlivých projektů** jejich **koordinací a propojením, využití potenciálu jak širších vazeb, tak řeky Labe a krajiny v samotné blízkosti města.**

Důležité je z tohoto pohledu využít obou poloh tohoto odvětví, tedy obohatit **možnosti aktivního využívání volného času** místních obyvatel a zároveň vytvořit **nový pozitivní obraz města** založený na sportovních akcích a zapojení do významné turistické sítě v okolí.

03/ TÉMATA

Jako vlastní zadání studie byl připraven seznam konkrétních témat, vycházejících jak ze základních linií vize města představených na předchzejících stranách, tak z konkrétních problémů a potenciálů identifikovaných v rámci analytické fáze. Pro přehlednost jsou rozděleny do tří částí podle vztahu k území:

ČÁST A / ŠTĚTÍ JAKO CELEK

ČÁST B / MĚSTO

ČÁST C / VESNICE A KRAJINA

ČÁST A / ŠTĚTÍ JAKO CELEK

A01/ spojení obou břehů řeky

/ Prověření možnosti vytvoření alternativního přechodu Labe (lávky) a záměru úpravy stávajícího mostu

/ Propojení s nádražím Hněvice a charakter propojení

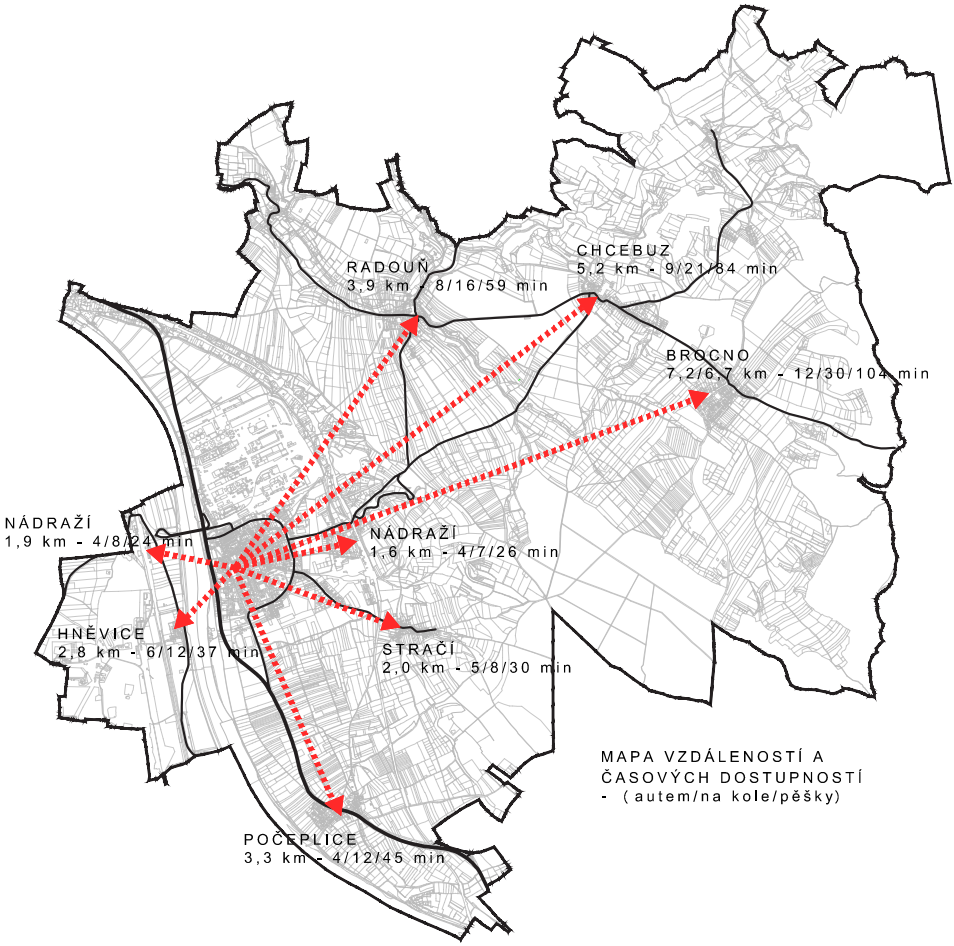

NÁDRAŽÍ
ŠTĚTÍ
HNĚVICE

A02/ spojení Štětí a jeho vesnic

/ Vztah města k okolní krajině, každodenní vazba k jednotlivým vesnicím, jejich pěší, cyklistická a automobilová dostupnost

/ Prověření možnosti systému hromadné dopravy mezi městem a vesnicemi

/ Vazba Horního nádraží a Stračí na město, vztah lokálních dopravních cest k železniční trati (jako bariéře); možnosti propojení Štětí a Počeplic mimo páteřní komunikaci

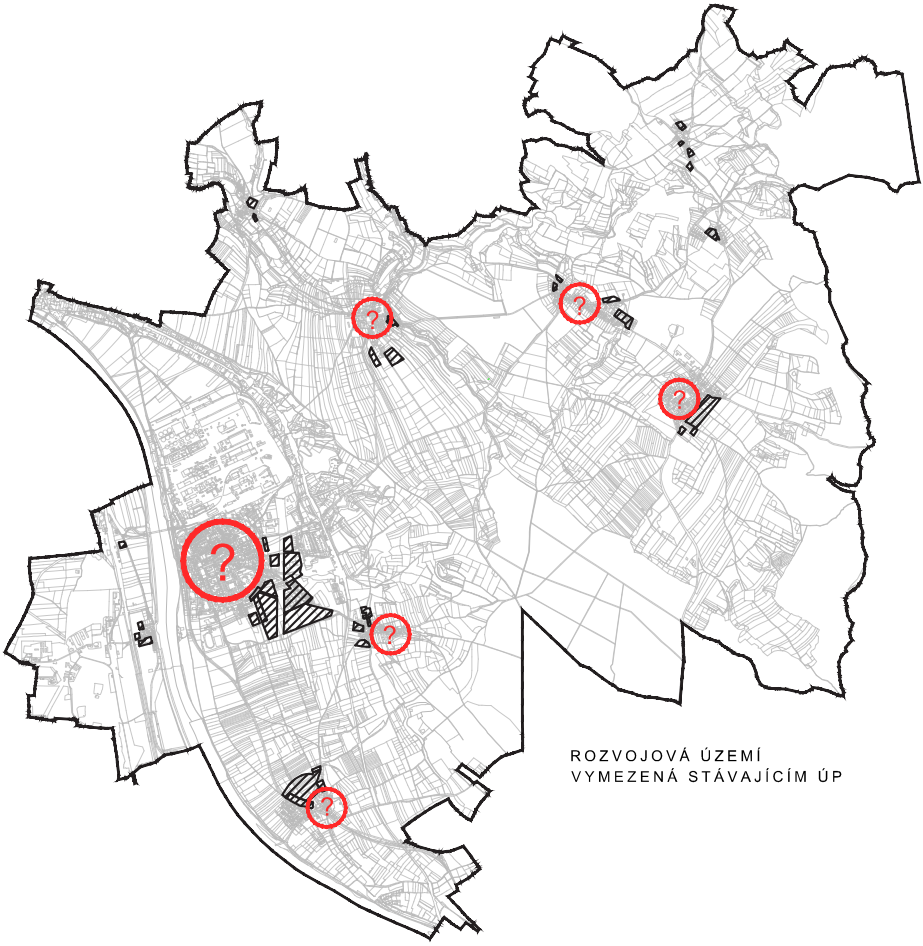

MAPA VZDÁLENOSTÍ A
ČASOVÝCH DOSTUPNOSTÍ
- (autem/na kole/pěšky)

A03/ alternativní formy rozvoje individuální výstavby

/ Revize stávajících vymezených rozvojových ploch

/ Prověření lokalit ve vazbě na stávající zástavbu města a vesnic, které by nabídly atraktivní prostředí schopné konkurovat sousedním městům / obcím

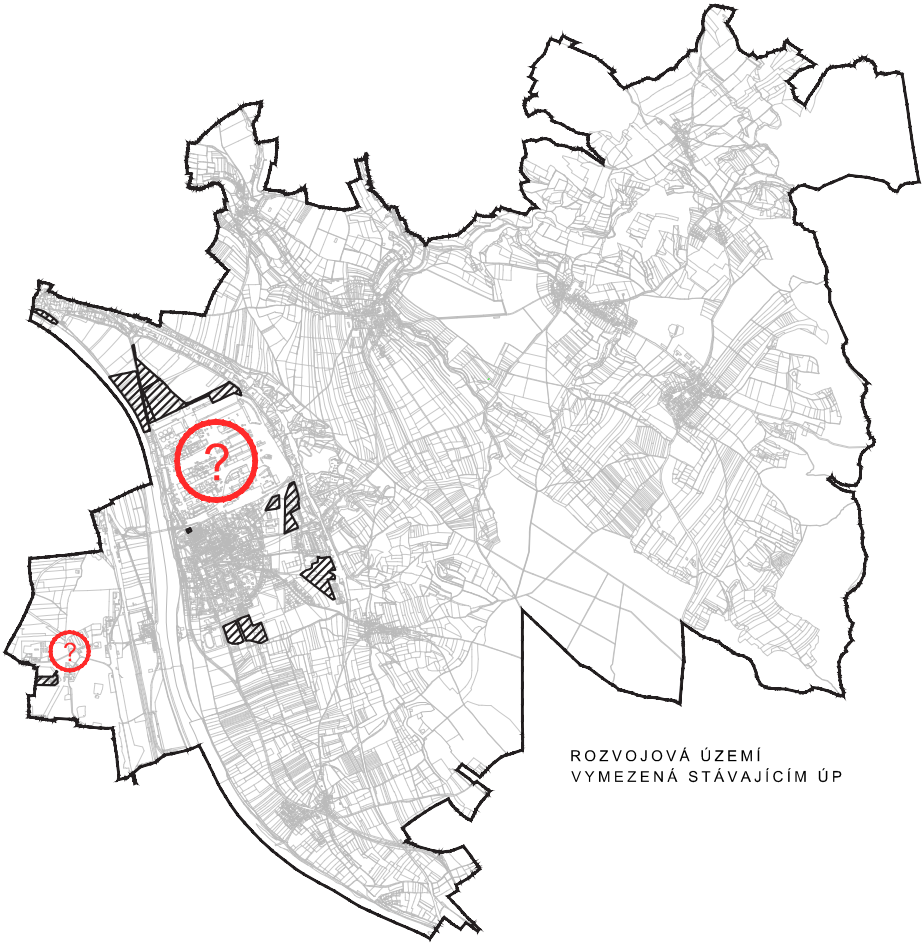

ROZVOJOVÁ ÚZEMÍ
VYMEZENÁ STÁVAJÍCÍM ÚP

A04/ průmyslový potenciál města

/ Prověření plošných nároků rozvoje průmyslové výroby a navazujících služeb

/ Lokalizace provozů ve vazbě na město a papírny

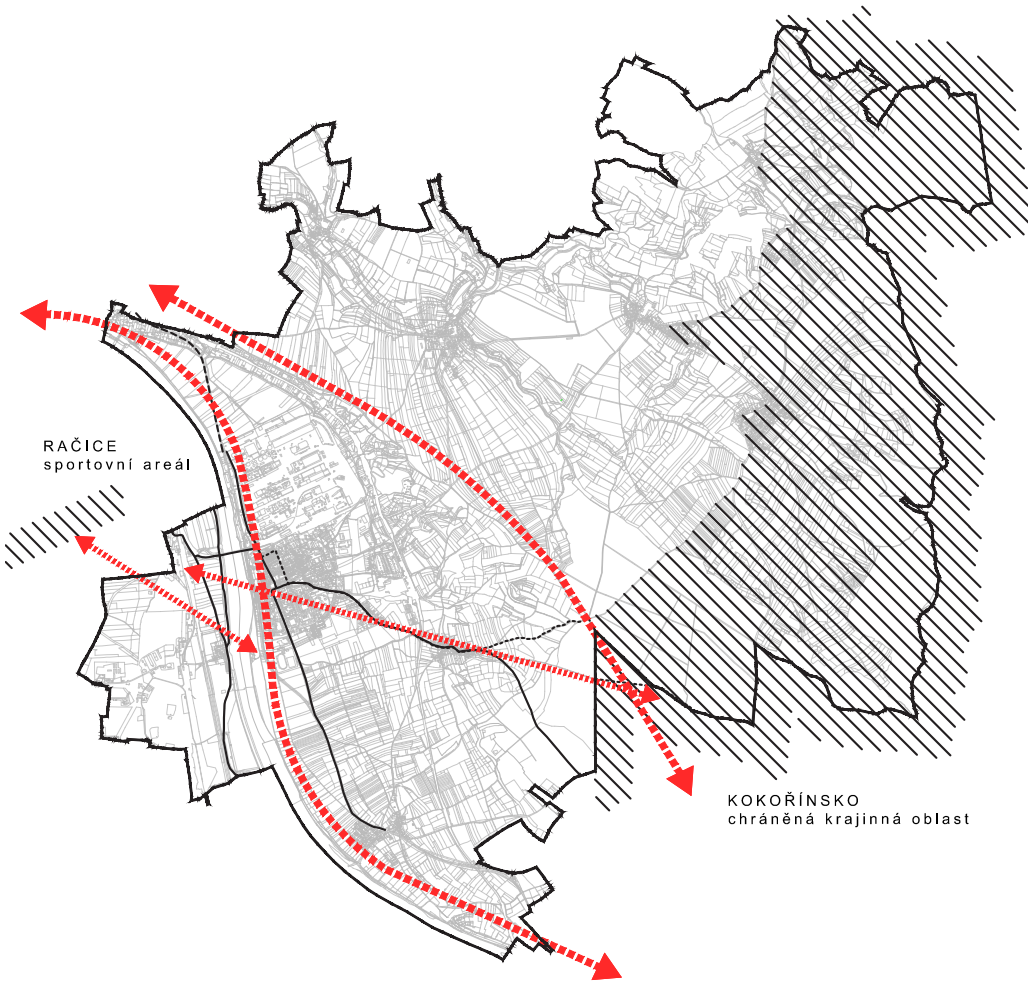

ROZVOJOVÁ ÚZEMÍ
VYMEZENÁ STÁVAJÍCÍM ÚP

A05/ turistická a sportovní infrastruktura většího měřítka

/ Prověření napojení a trasování páteřních cyklistických tras, propojení směr Kokořínsko

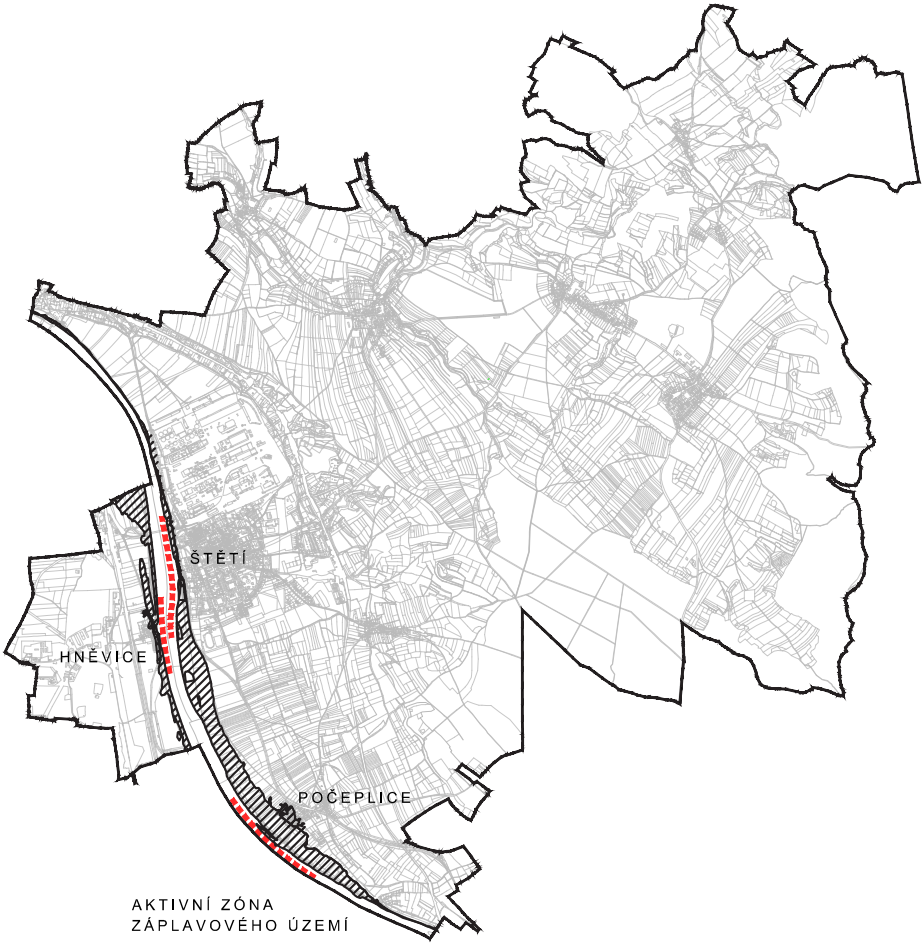
/ Možnost využití synergie s areálem v Račicích a navazující sportovní infrastrukturou

RAČICE
sportovní areál
KOKOŘÍNSKO
chráněná krajinná oblast

A06/ protipovodňová ochrana

/ Prověření stávající protipovodňové ochrany

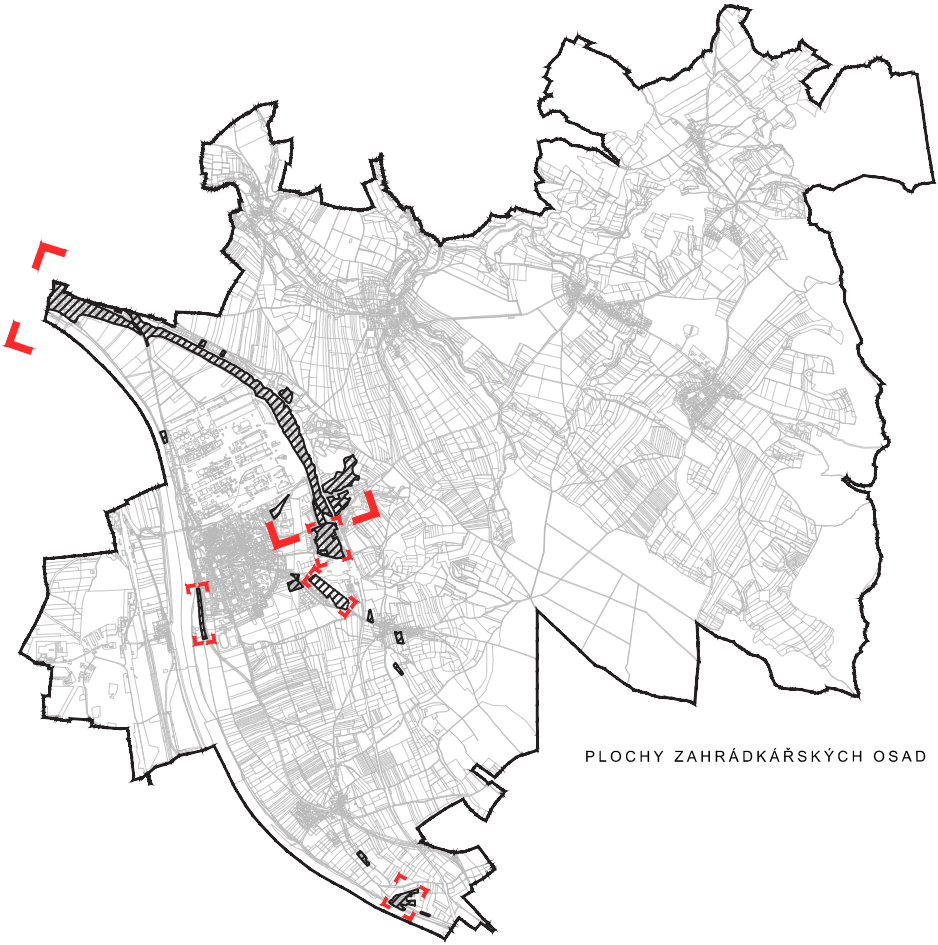
/ Návrh řešení situace Počeplic a Hněvic

ŠTĚTÍ
HNĚVICE
POČEPLICE
AKTIVNÍ ZÓNA
ZÁPLAVOVÉHO ÚZEMÍ

A07/ zahrádkářské osady

/ Prověření stávajících kapacit vzhledem k poptávce

/ Nalezení vhodné struktury a formy odpovídající tomuto specifickému využití

PLOCHY ZAHRÁDKÁŘSKÝCH OSAD

ČÁST B / MĚSTO

B01/ uspořádání centra města

/ Nalezení základního uspořádání a identity centra města, definování role a charakteru jednotlivých náměstí, hierarchie veřejných prostranství

/ Prověření možností doplnění zástavby (volné kapacity v rámci struktury města)

/ Prověření lokalizace důležitých městských institucí a občanské vybavenosti

B02/ vztah města a řeky

/ Posílení rekreačního potenciálu podél řeky, vazba na volnočasový areál na jihovýchodě města

/ Řešení charakteru průjezdní komunikace, prověření možných propojení města a nábřeží

/ Řešení komplikované urbanistické struktury mezi centrem města a řekou

B03/ rezidenční kvalita jednotlivých částí města

/ Vymezení adekvátních veřejných prostranství pro jednotlivé lokality

/ Koncepce systému sídelní zeleně

/ Specifikace charakterů zástavby, prověření možností rozvoje

/ Vymezení lokalit sídlišť pro možnou transformaci, koncepce úprav

/ Prověření lokální vybavenosti

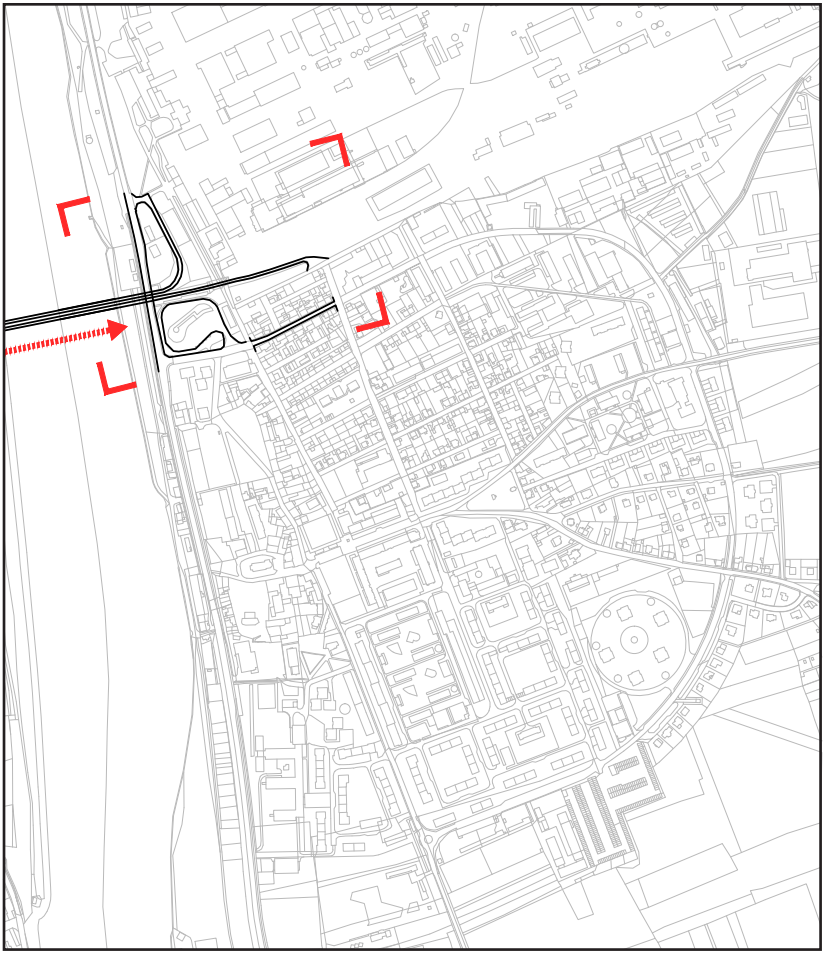

B04/ prostor „vstupu" do města

/ Prověření možné transformace oblasti „vstupu do města", tedy stávajícího ukončení mostu a prostoru autobusového nádraží

/ Vazba na prostor mezi městem a papírnou - ulice Cihelná a její okolí

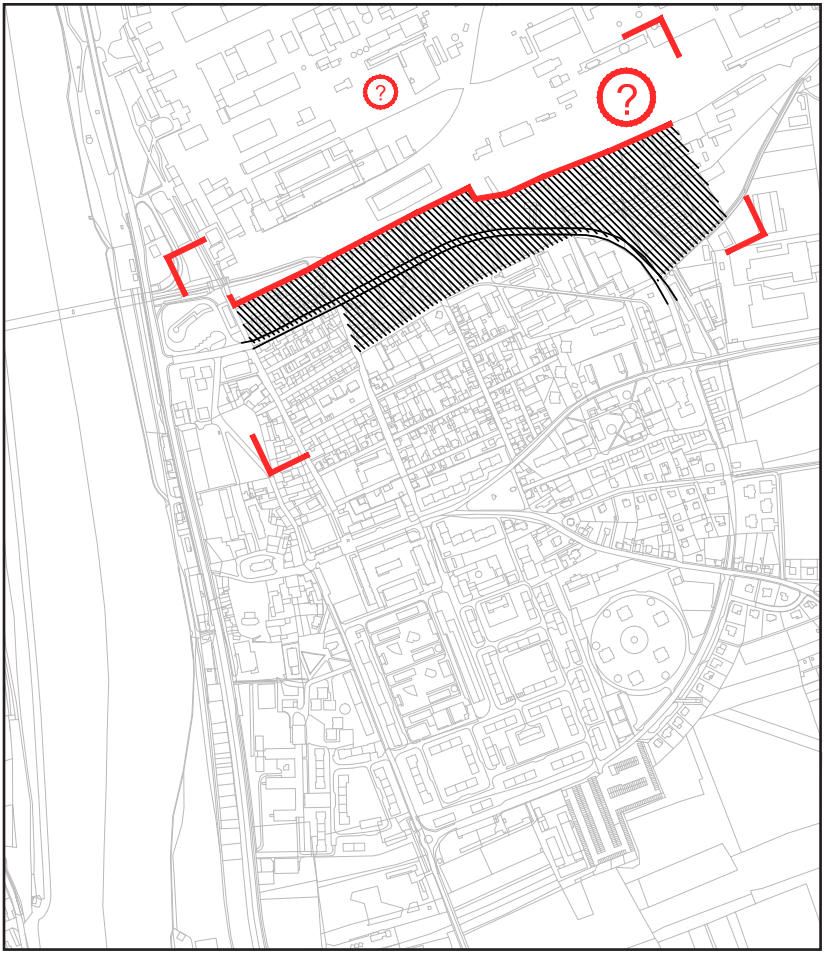
/Prověření stávajících záměrů

B05/ průmyslové plochy a město

/ Vztah areálu papíren a města, charakter a využití ploch na jejich rozhraní

/ Revize vymezených rozvojových ploch a možných rezerv v rámci areálu

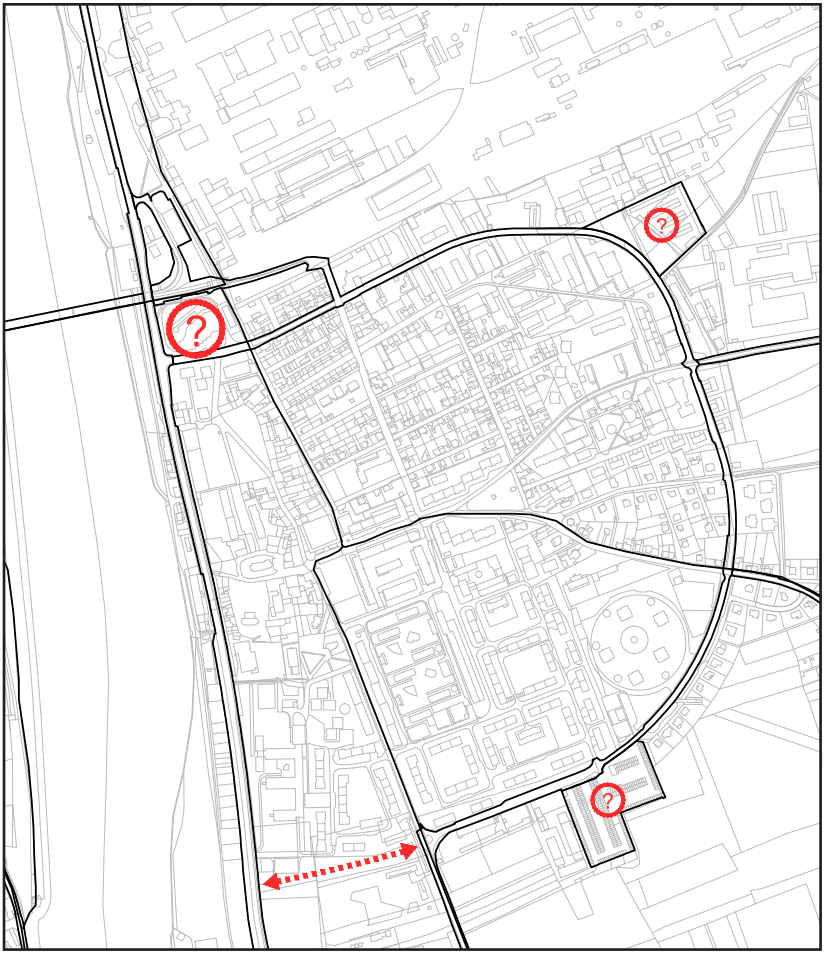
B06/ doprava ve městě

/ Prověření umístění autobusového nádraží z pohledu lokálních vazeb a struktury města

/ Revize dopravního skeletu města, ověření možnosti dokončení silničního okruhu

/ Koncepce cyklodopravy

/ Koncepce parkování

ČÁST C / VESNICE A KRAJINA

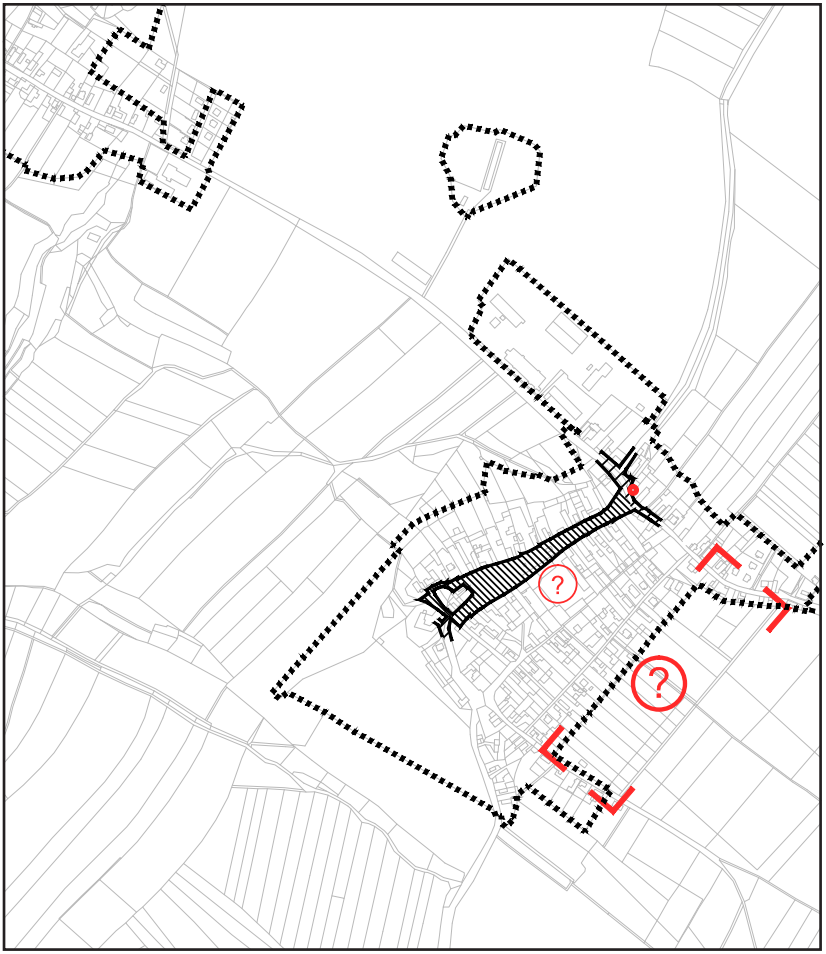
C01/ charakter a identita jednotlivých vesnic

/ Identifikace klíčových veřejných prostranství

/ Charakter zástavby, rezidenční atraktivita

/ Prověření možností dostaveb v rámci struktury vesnice

/ Prověření lokální vybavenosti

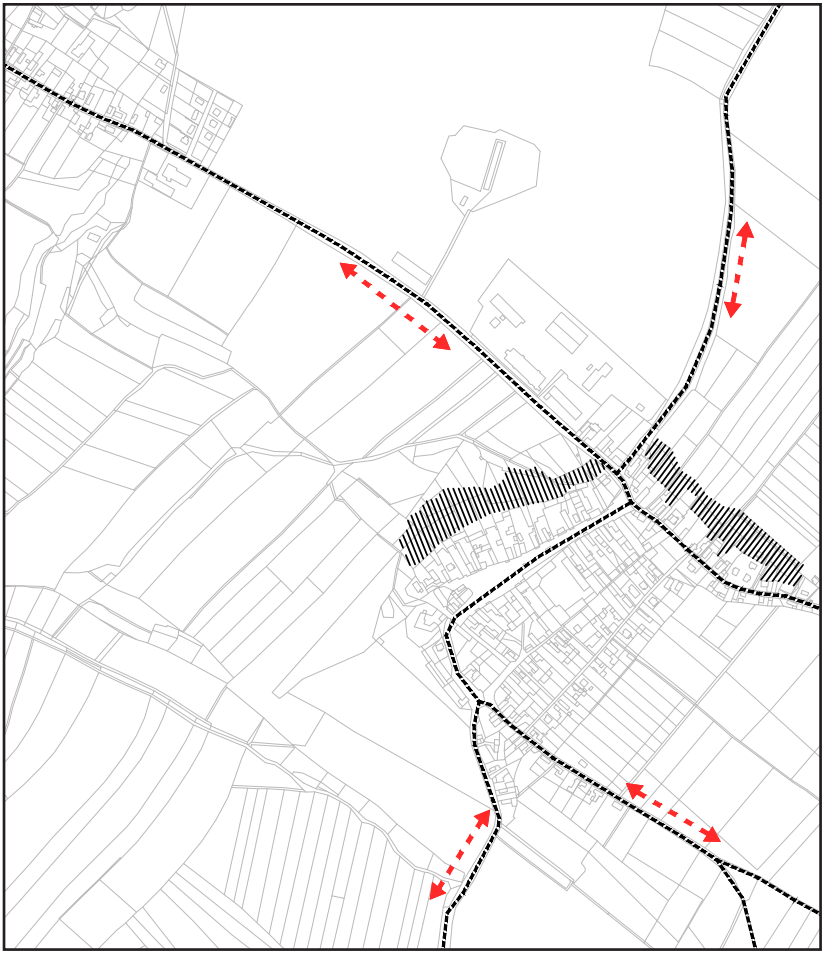

C02/ prostupnost a rekreační potenciál krajiny

/ Prověření stávající cestní sítě, návrh možných úprav a jejich prioritizace

/ Identifikování klíčových spojení a oblastí pro každodenní rekreaci

/ Ochrana rozhraní vesnice a krajiny

C03/ kulturní krajina

/ Zemědělská funkce krajiny, stanovení rámce pro zemědělskou produkci

/ Ekologická funkce krajiny, prověření systému ÚSES (rozsah prvků, případné střety se záměry v území), retenční schopnost apod.